

Greve Nils Bielke
Sturefors slott
590 54 STUREFORS

Bildande av Sturefors naturreservat i Vist, Linköpings kommun

Med stöd av 7 §, naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som avgränsats på bifogade karta som naturreservat.

<u>Reservetets benämning:</u>	Sturefors naturreservat
<u>Kommun:</u>	Linköping
<u>Socken:</u>	Vist
<u>Fastighet:</u>	Sturefors 1:4
<u>Ägare:</u>	Sturefors egendom AB, greve Nils Bielke
<u>Lägesbeskrivning:</u>	Reservatet ligger vid Sturefors slott som ligger på västra stranden av, sjön Ärlången, ca 13 km 50 Linköping
<u>Areal:</u>	137 hektar

Beskrivning: Reservatområdet är ett småbrutet sprickdalslandskap. Öppna lersätter med åkrar och betesmarker bryts sönder av moräntäckta granitkullar med ekdominerade lundar och hagmarker. Växt- och djurlivet är rikt. Inom området finns ett flertal fornlämningar.

Grund för beslutet är områdets rika ekförekomster med tillhörande växt- och djurliv. Området är en väsentlig del av det s k Stora Rängen-Järnlundenområdet som i den fvsiska riksplaneringen betecknats som riksintressant för den vetenskapliga naturvården. Syftet med förordnandet är att genom anpassning och begränsning i skogsbruk och hagmarksskötsel gynna ek och andra ädla lövträd och därigenom bibehålla och förbättra förutsättningarna för ett rikt djur- och växtliv.

Reservatföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och Förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1 uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning. Undantag kan efter länsstyrelsens tillstånd göras För uppförande av ekonomibyggnader för jordbrukets behov,

2 bedriva täkt eller utföra annan åtgärd som förändrar området topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden,

3 anordna upplag annat än för jord- eller skogsbrukets behov,

4 anlägga väg,

5 dra Fram luft eller markledning utan länsstyrelsens tillstånd,

6 avverka annat än enligt anvisningar i fastställd skötselplan,

7 plantera eller så barrträd annat än enligt anvisningar i skötselplan,

8 använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel i skogs- och hagmarker,

9 tillföra konstgödsel i skogs- och hagmarker,

10 inplantera för området främmande växt- eller djurarter,

11 upplåta plats för camping eller husvagnsuppställning.

B Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Med stöd av 9 § naturvårdslagen förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet.

1 Røjning och gallring för att gynna ek och andra lövträd.

2 Eventuellt nödvändiga åtgärder i form av bete och røjningar för att vårda hagmarker och andra betesmarker och för att frilägga fornlämningar.

3 Eventuella biotopvårdande åtgärder för att gynna växtoch djurlivet

4 Anordningar för utmärkning av reservatet.

C Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

1 hacka, gräva eller på annat sätt skada markytan eller fast naturföremål,

2 bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd,

3 göra upp eld,

4 störa djurlivet genom exempelvis närgången fotografering av fågelbo, lya, gryt eller motsvarande, klättra i boträd,

5 framföra motordrivet fordon annat än på därför avsedda vägar,

6 tälta eller ställa upp husvagn,

7 medföra ej kopplad hund eller katt,

8 på störande sätt utnyttja radio, grammofon, bandspelare eller dylikt.

D Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

a) Syftet med vården och förvaltningen: Reservatet skall vårdas så att lävträden gynnas och de ekdominerade lövlundarna och hagarna bevaras och betingelserna för ett artrikt växt- och djurliv bibehålles.

b) Skötselplan: Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården och förvaltningen genom att fastställa bifogade skötselplan.

c) Reservatet skall utmärkas genom förvaltarens försorg i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar.

d) Förvaltare: Reservatet skall i naturvårdshänseende förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägaren och länsstyrelsen.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft.

Besvär till Jordbruksdepartementet enligt bilaga (formulär 8).

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade deltagit lärisrådet Lars Rvdberg, bitr länsarkitekten Per Sandström, länsassessorn Björn Sälde, bitr överlantmätaren Ragne Uhrberg och länsantikvarien Sven E Noreen.

Göte Svenson
Landshövding

Kjell Karlsson
Byrådirektör

Bilagor
karta
skötselplan

Kopia till
akten (naturreservatdossier)
statens naturvårdsverk + skötselplan
skogsvårdsstyrelsen + skötselplan
Linköpings kommun + skötselplan
statens planverk
FBM i Li-nköpings lantmätericlistrikt

lantbruksnämnden
Östergötlands länsförbund av Svenska naturskyddsföreningen,
c/o Jan-Erik Karlström, Valsarevägen 12. 582 70 LINKÖPING
pl.anenheten
juridiska enheten
lantmäterienheten
läsantikvarien
Bertil Wahlin, Jonstorp, Gårdeby, 610 21 NORSHOLM
registret
tidningskungörelse
Införes i länets Författningssamling

I Allmän beskrivning

1. Administrativa data

<u>Benämning</u>	Sturefors naturreservat
<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Beslutsdatum</u>	1983-
<u>Socken</u>	Vist
Kommun	Linköping
<u>Fastighet</u>	Sturefors 1:4
Areal	131,8 hektar
<u>Markägare</u>	Greve Nils Bielke, 590 54 STUREFORS
<u>Naturvårds- förvaltare</u>	Skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägaren och länsstyrelsen
<u>Läge</u>	Reservatet ligger vid Sturefors slott som är beläget på västra stranden av sjön Ärlången ca 13 km SO Linköping
<u>Arrendator</u>	Bröderna Karlsson, Sturefors gård, 590 54 STUREFORS, tel 013 - 524 77
<u>Karta</u>	Ekonomisk karta nr 085 39 8F 3j Sturefors

Grund för beslut-samt föreskrifter.

2 Grunden för beslutet

I reservatsbeslutet anges att syftet med reservatet är att bevara områdets rika ekförekomster med tillhörande växt- och djurliv. Området är en väsentlig del av det s k Stora Rängen Järnlundenområdet som i den fysiska riksplaneringen betecknats som riksintressant för den vetenskapliga naturvården. Syftet med förordnandet är att genom anpassning och begränsning i skogsbruk och hagmarksskötsel gynna ek och andra ädla lövträd för att därigenom i kombination med viss biotopvård bibehålla och förbättra förutsättningarna för ett rikt djur- och växtliv.

2.1 Reservatsföreskrifter

A Reservatsbeslutet återfinns i sin helhet i bilaga 5. För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8 § naturvårdslagen följande inskränkningar i markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över-mark tillhörande reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- 1 uppföra helt ny byggnad eller annan anläggning. Undantag kan efter länsstyrelsens tillstånd göras för uppförande av ekonomibygnader för jordbrukets behov,
- 2 bedriva täkt eller utföra annan åtgärd som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden,
- 3 anordna upplag annat än för jord- eller skogsbrukets behov,
- 4 anlägga väg,
- 5 dra fram luft- eller markledning utan länsstyrelsens tillstånd,
- 6 avverka annat än enligt anvisningar i fastställd skötselplan,
- 7 plantera eller så barrträd annat än inom områden som anvisas i skötselplanen,
- 8 använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel i skogs- och hagmarker,
- 9 tillföra konstgödsel i skogs- och hagmarker,
- 10 inplantera för området främmande växt- eller djurarter,
- 11 upplåta plats för camping eller husvagnsuppställning.

B Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Med stöd av 9 § naturvårdslagen förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till marken tåla att följande åtgärder vidtages inom reservatet.

- 1 Røjning och gallring för att gynna ek och andra lövträd.

- 2 Eventuellt nödvändiga åtgärder i form av bete och röjningar för att vårda hagmarker och andra betesmarker och för att frilägga fornlämningar.
- 3 Eventuella biotopvårdande åtgärder för att gynna växt- och djurlivet.
- 4 Anordningar för utmärkning av reservatet.

C Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att

- 1 hacka, gräva eller på annat sätt skada markytan eller fast naturföremål,
- 2 bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd,
- 3 göra upp eld,
- 4 störa djurlivet genom exempelvis närgången fotografering av fågelbo, lya, gryt eller motsvarande, klättra i betråd,
- 5 framföra motordrivet fordon annat än på därför avsedda vägar,
- 6 tälta eller ställa upp husvagn,
- 7 medföra ej kopplad hund eller katt,
- 8 på störande sätt utnyttja radio, grammofon, bandspelare eller dylikt.

3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

3.1 Naturförhållanden

Geologi

Området som är en nordlig utlöpare av sydsvenska höglandet är utformat som ett sprickdalslandskap med en nord-sydlig orientering. Moräntäckta bergryggar omväxlar med lerfyllda dalstråk. Jordtäcket uppe på höjdryggarna är tunt och på krönen går ofta berget i dagen. Områdets berggrund domineras av ögongranit, gnejsgranit och basisk leptit. Smärre inslag av grönsten förekommer här och var.

Vegetation

De långsträckta höjderna är bevuxna med framförallt ek, men också mycket lind och lönn återfinns. Här och var framförallt i anslutning till bergimpedimenten växer en del bestånd av gran och tall. Buskskiktet i ekskogen är varierande, men tre huvudtyper kan urskiljas, nämligen hasselbusksnår, snår med slån, nypon och/eller skogstry samt områden med ringa

buskskikt. Reservatets centrala delar utgöres av trädlösa kulturbetesmarker och glesa ekhagmarker som betas av nötboskap.

En vegetationsanalys har genomfört 1980 av Per Sandén vid Linköpings universitet och återfinns i bilaga 9. Inplanterade ädelgranar i 40 - 50 års åldern finns på flera ställen. (Douglas- och silvergran).

Djurliv

Naturreservatet utgör den sista kända häckningsplatsen för mellanspett i landet. Den sista häckningen skedde 1981 och den sista observationen i landet skedde inom området i februari 1982.

Älg, rådjur, dovhjort, fälthare, räv och grävling förekommer i goda stammar.

Fågellivet är art- och individrikt. Förekomsten av olika hålbbyggande arter som göktyta, skogsduva och större hackspett är påfallande rik vilket tyder på hög grad av orördhet. Ett naturligt fasanbestånd finns.

Övriga djurgrupper som kräldjur, insekter och mollusker är ej särskilt studerade. Den rikt differentierade floran, ekrikedomen, variationen av naturtyper, den relativa orördheten m m, talar dock för en rik lägre fauna.

Landskapsbild

De omväxlande naturförhållandena, topografin, det rika lövinslaget, närheten till vatten och sambandet med den kulturhistoriskt intressanta slottsmiljön gör att området har mycket stora estetiska värden. Området är också ett mycket utnyttjat strövområde.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Odlingslandskapet är inom reservatet med säkerhet mycket gammalt. På karta från 1775 beskrivs den f d åkermarken i anslutning till landsvägen som kärr och movall. Dikning har skett och en vattenpump finns numera för att dränera området. På denna karta framgår att merparten av nu trädbevuxna partier år 1775 var bevuxna med ek. Även den s k ytterparken (zon D och E) var vid denna tidpunkt bevuxen med "vacker, dels gammal och dels ung ek, björk och aspskog". Nuvarande barrbestånd inom zon E har således inga äldre anor. Kartan återfinns som bilaga 8.

Området hyser även en stor mängd fornlämningar och beskrivningar på dessa finns i bilaga 7. Lämningarna som ofta är trädbevuxna består av gravvält, stensättningar och skålgrapsförekomster. Efter den gamla vägen Sturefors-Sundsbro återfinns en milsten.

3.3 Markanvändning

Bete med nötboskap förekommer inom de öppna kultur- och glesa ekhagmarkerna. Betesmarkerna är i god hävd. Vissa delar av de nuvarande betesmarkerna har brukats som åker till år 1975. Betesmarkerna arrenderas av bräderna Karlsson, Sturefors gård, 590 54 Sturefors, tel 013 - 524 77 eller 521 74. Skogsbruk i egentlig mening har inte förekommit

inom reservatet i modern tid. Viss plockhuggning och avverkning av torr och döende barrskog har dock nyligen skett bl a i reservatets södra del (zon E) i anslutning till Slottsparken. Jakten bedrivs av markägaren och tidigare förekom en ganska intensiv viltvård av bl a fasan, därom vittnar åtskilliga granremisser.

3.4 Tillgänglighet

Allmän väg går genom reservatet. Inga allmänna kommunikationer finns till reservatet. Buss går dock från Linköping till Vist samhälle beläget ca 1 km väster om reservatet. Den sk ytterparken (zon D och E) omgärdas mot landsvägen av en ca 1,5 m hög gärdesgård. Två grindar finns varför staketet ej kan anses vara hindrande.

3.5 Slitage och störningskänslighet

Det finns ingen risk för nedslitning av området även om den rika vårblomningen lockar en del människor. Skulle inplantering av mellanspett bli aktuell kan tillträdesförbud bli aktuellt för vissa områden. Området närmast Vist samhälle är välbesökt och ett visst markslitage finns. Ev viss nedskräpning finns vid de tre parkeringsfickorna.

3.6 Anordningar för friluftslivet

Anordningar saknas för närvarande. Tre mindre parkeringsfickor finns inom området.

3.7 Inventeringar m m

En botanisk inventering från 1980 finns och är utförd av Per Sandén, Linköpings Universitet (bilaga 9).

En fornminnesinventering från 1980 finns (bilaga 7). Ädellövskogsinventering från 1980. Förrådsuppskattning av skog 1980.

3.8 Byggnader m m

De enda anläggningar som finns inom naturreservatet är en sk mjölkfålla och ett pumphus, vilka båda sköts och även i framtiden skall skötas av markägaren.